

جزوه آموزشی ویژه:
گروه: فلاسگران

آموزش
روخوانی و روانخوانی
قرآن کریم

تهیه و تنظیم:

کانون آموزش قرآن و احادیث ائمه اطهار (عج)

بسم الله الرحمن الرحيم

جزوه: جزوه آموزشی روخوانی و روانخوانی قرآن کریم - ویژه گروه تلاشگران

ناشر: دفتر نشر مؤسسه فرهنگی آموزش قرآن و تجوید (میقات القرآن)

(میدان قزوین، خیابان قزوین شرقی، خیابان شهید جوادیان شماره ۱۶۷).

تلفن: ۵۵۳۷۰۵۱۷ - ۵۵۳۹۰۱۴۴ نمابر: ۵۵۳۹۴۹۷۲

طرح روی جلد: مهدی روح زاده

نوبت چاپ: دهم

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

mail@almiqat.com

وب سایت

www.almiqat.com

پست الکترونیکی

حق چاپ و تکثیر برای ناشر محفوظ می باشد.

قال رسولُ الله (ص):

مَا مِنْ مُؤْمِنٍ ذَكَرًا أَوْ أُنْثَى، حُرًّا أَوْ مَمْلُوكًا
إِلَّا وَ لِلَّهِ عَلَيْهِ حَقٌّ وَاجِبٌ أَنْ يَتَعَلَّمَ مِنَ
الْقُرْآنِ

«پیامبر اکرم (ص) می فرماید:

هیچ زن و مرد مؤمنی نیست، چه
آزاده و چه برده مگر اینکه خداوند بر
او حقّ واجبی دارد که باید (به اندازه
توانش) قرآن را بیاموزد.»

آداب تلاوت قرآن کریم

چون کتاب الهی در موارد گوناگون
با کتاب‌های دیگر قابل مقایسه نمی‌باشد و
احترام آن واجب و سبک شماردن آن حرام
می‌باشد، فلذا برای تلاوت آن نیز آدابی ذکر
شده است که به جا آوردن بعضی از آنها

واجب و بعضی مستحب می باشد که ذیلاً
یادآوری می شود:

۱- **استعاذه:** بنا به فرموده قرآن کریم در
سوره نحل آیه ۹۸ که می فرماید:

"فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
الرَّجِيمِ هنگامی که اراده خواندن قرآن نمائی
از شیطان مطرود به خداوند متعال پناه ببر"

مستحب است قبل از شروع به خواندن
قرآن کریم، برای تخلیه ذهن از وساوس
شیطانی به خداوند متعال پناه ببریم و این
عمل را اصطلاحاً استعاذه می گویند.

صحیح‌ترین استعاذه‌ای که طبق روایات معتبر نقل شده است جمله‌ی شریفه: "أَعُوذُ بِاللّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ" پناه می‌برم به خداوند متعال از شیطان رانده شده می‌باشد.

۲- **بسمله:** بسمله مخفف (بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) است که در ابتدای سوره‌های قرآن مجید به استثنای سوره توبه می‌باشد . علمای امامیه (شیعه) بسمله را در هر سوره قرآن آیه مستقلی می‌دانند ولی بین اهل تسنن این مسئله مورد اختلاف است و

بعضی از آنها بسمله را آیه‌ای مستقل ندانسته و آن را به عنوان تَیْمُن و تبرک تلقی می‌کنند، لکن همانطور که گفته شد عقیده صحیح این است که بسمله در ابتدای سور قرآنی آیه مستقلی است و برای هر سوره جداگانه نازل شده و خواندن آن در اول هر سوره لازم است.

در صفحه ۲۶۶ کتاب سرّالبیان می‌فرماید:
در کتاب عیون اخبارالرضا از امام هشتم (ع)
از اجداد طاهرینش از امیرالمؤمنین (ع)
نقل شده که رسول خدا (ص) فرموده:

خداوند عزّوجلّ می فرماید: (هنگامی که بنده من می گوید بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ چون به نام من شروع کرده بر من لازم است که کارهای او را به پایان رسانم و تمام حالات را بروی مبارک گردانم.)

در فضیلت بسمله احادیث و روایات بسیاری نقل شده است که در اینجا مجال بیان آن نیست فلذا گفته می شود: چون برای هر کار مطلوبی گفتن بسمله امری نیکو است پس برای خواندن کلام الهی که بالاترین کارها و ذکرهاست گفتن بسمله به

مراتب نیکوتر و بهتر است، بدین جهت بعد از استعاذه و پناه بردن به خداوند متعال از شرّ شیطان رجیم چه نیکوست که با ذکر نام حضرت احدیت دهان و آلات گفتاری خویش را به نام حضرتش زینت بخشیده و برای حاضر شدن در محضر پروردگار جهانیان آماده گشته و بگوییم بِسْمِ اللّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

۳- با طهارت بودن: یکی دیگر از آداب

تلاوت قرآن کریم با طهارت بودن در هنگام تلاوت قرآن کریم می باشد و بر اساس آیه

شریفه لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ (واقعه ۷۹)
چنانچه بخواهیم آن را مس نمایم، گرفتن
وضو واجب است.

۴- صحبت نکردن در هنگام قرائت قرآن

کریم: بر اساس آیه کریمه "وَ إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ
فَأَسْتَمِعُوا لَهُ وَ أَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ" در
هنگام تلاوت آیات الهی باید سراپا گوش
فرا دهیم و صحبت نکنیم. " (سوره اعراف
آیه ۲۰۴)

۵- مراعات ادب در محضر قرآن کریم: در

محضر قرآن کریم باید مراعات کامل ادب را نمود و از جمله مسائلی که در این زمینه می‌توان برشمرد عبارتند از:

الف) قرآن کریم را در پائین پا به نحوی که به آن بی احترامی بشود قرار ندهیم و حتی للمقدور آن را بر روی چیزی در مقابل صورت برای تلاوت بگذاریم و در مقابل آن مؤدبانه بنشینیم.

ب) موقع خواندن کلام الهی از استعمال دخانیات و امثالهم جداً خودداری کنیم و نیز در موقع خوردن و آشامیدن، قرآن کریم

را ببندیم و پس از اتمام کار آن را باز کنیم.

ج) با تواضع و حضور قلب و تدبّر و تعمّق
و اندیشه و نیز به قصد گرفتن شفاء از آیات
الهی برای روح و جسم آن را تلاوت کنیم. "وَ
نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ
لِّلْمُؤْمِنِينَ" (سوره اسراء آیه ۸۲)

آشنایی با حروف عربی و اسامی آنها

الفبای زبان عربی که به آنها حروف
هجاء گفته می‌شود ۲۸ حرف می‌باشد و
فقط ۴ حرف کمتر از الفبای فارسی دارد
که عبارتند از (چ - پ - گ - ژ). اسامی و
شکل‌های حروف هجاء را در جدول زیر
ملاحظه می‌نمایید.

اَشْكال حروف	اسامي حروف	
ا	الف	١
ب	باء	٢
ت	تاء	٣
ث	ثاء	٤
ج	جيم	٥
ح	حاء	٦
خ	خاء	٧
د	دال	٨
ذ	ذال	٩
ر	راء	١٠
ز	زاء	١١
س	سين	١٢
ش	شين	١٣
ص	صاد	١٤

اَسْكَالِ حُرُوف	اَسَامِی حُرُوف
ض	ضاد
ط	طاء
ظ	ظاء
ع	عين
غ	غین
ف	فاء
ق	قاف
ک	کاف
ل	لام
م	میم
ن	نون
و	واو
ه	هاء
ی	یاء

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

تمرین

۱- اشکال و اسامی حروف هجاء را به خاطر سپرده و سعی کنید در کمترین زمان آنها را به صورت حفظ در کلاس بیان کنید.

۲- حروفی را که در زبان فارسی وجود داشته اما در زبان عربی وجود ندارد را نام ببرید .

۳- اشکال و اسامی حروف هجاء را بنویسید.

طریقه خواندن حروف مقطعه در قرآن کریم

از مجموع ۱۱۴ سوره قرآن کریم ۲۹
سوره آن با آیات و کلماتی آغاز می شود که
هیچگونه حرکت یا علامتی ندارند که به
کمک آنها بتوان این کلمات را خواند لذا

برای خواندن این آیات از اسامی عربی آنها
استفاده می‌شود. به این حروف که به
صورت مقطع و به اسامی عربی خود
خوانده می‌شوند حروف نوری یا حروف
مقطعه گفته می‌شود و نحوه خواندن آنها به
شرح جدول صفحه قبل می‌باشد.

طریقه قرائت					حروف مقطعه	
				نون	ن	۱
				قاف	ق	۲
				صاد	ص	۳
			ها	طا	طه	۴
			میم	حا	حم	۵
			سین	یا	یس	۶
			سین	طا	طس	۷
		میم	سین	طا	طسم	۸
		را	لام	الف	الر	۹
		میم	لام	الف	الم	۱۰
	را	میم	لام	الف	المر	۱۱
	صاد	میم	لام	الف	المص	۱۲
صاد	عین	یا	ها	کاف	کهیصص	۱۳
قاف	سین	عین	میم	حا	حمعسق	۱۴

تمرین: نحوه تلفظ صحیح حروف مقطعه را تمرین کرده و نزد معلم خود بیان کنید.

آشنایی با حرکات و علایم زبان عربی

برای خواندن قرآن کریم لازم است
پس از فراگیری حروف هجاء، با حرکات و
علایم آن آشنا شویم. حرکات و علایمی که
می‌توانیم با کمک آنها قرآن کریم را تلاوت
کنیم به طور مُختصر عبارتند از:

۱- حرکات کوتاه که شامل فتحه ^۱، کسره ^۲ و ضمه ^۳ می‌باشد

۲- حرکات کشیده که به آنها حروف مدّ نیز گفته می‌شود و عبارتند از:

الف مدّی (ا^۱، ا^۲، ی^۱، ی^۲) و واو مدّی (و^۱)

۳- تنوین‌ها که با شکل‌ها و اسامی زیر شناخته می‌شوند:

تنوین مفتوحه (ا^۱) که به آن نصب هم گفته می‌شود، تنوین مکسوره (ا^۲) که به

آن جرّ نیز می‌گویند و تنوین مضمومه (ا^۳) که به آن رفع هم می‌گویند.

۴- علایم سه‌گانه سکون یا جزم (ا^۴)، تشدید (ا^۵) و مدّ (ا^۶)

تمرین

۱- شکل‌های حرکات کوتاه را کشیده و

اسامی هریک از آنها را مقابلشان

بنویسید.

۲- اسامی حرکات کشیده را بنویسید و

شکل‌های هر کدام را مقابل آنها بکشید.

۳- تتوین‌های مفتوحه، مکسوره و

مضمومه را کشیده و اسامی دیگر آنها را

مقابلشان بنویسید.

۴- اسامی علایم زیر را مقابلشان بنویسید.

_____ ۳ _____ ۴ _____ ۵

۵- اسامی هریک از علایم و حرکات زیر
را مقابلشان بنویسید.

_____ ۶ _____ ۷

_____ ۸ _____ ۹

_____ ۱۰ _____ ۱۱

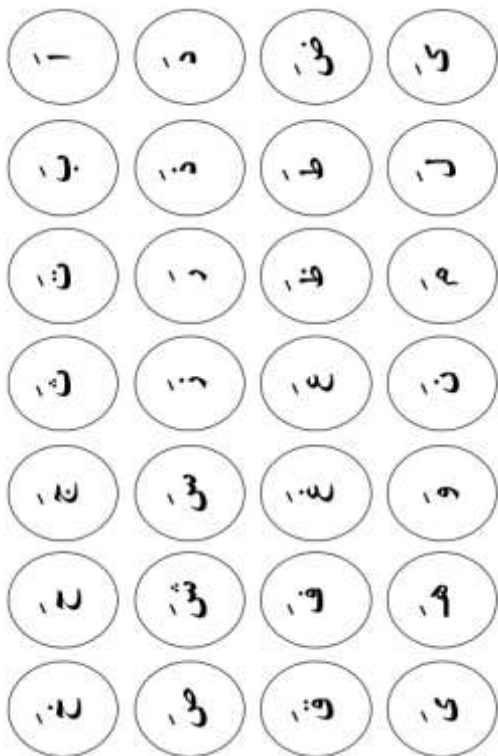
_____ ۱۲

_____ ۱۳

_____ ۱۴

فتحه

همانطور که گفته شد فتحه از حرکات کوتاه می‌باشد. در هنگام ادای حروف با حرکت فتحه دهان گشوده و باز می‌شود. حرکت فتحه روی حرف قرار می‌گیرد. باید توجه داشت که حرف فتحه‌دار یک بخش بوده و نباید آن را به صورت کشیده تلفظ کرد.

بخش ۱	وَ	وَ
بخش ۲	لَكَ	لَكَ
بخش ۲	مَعَ	مَعَ
بخش ۳	قَدْ رَأَى	قَدْ رَأَى
بخش ۳	كَتَبَ	كَتَبَ
بخش ۴	فَخَلَقَ	فَخَلَقَ
بخش ۴	سَأَلَكَ	سَأَلَكَ
بخش ۵	فَعَدَلَكَ	فَعَدَلَكَ

تمرین:

۱ - حروف ۲۸ گانه عربی را با حرکت فتحه

به صورت حفظ نزد معلم خود تلفظ کنید.

۲ - کلمات داده شده را مانند مثال زیر

هجّی کرده و آن را بنویسید.

مثال: فَخَلَقَ: به فتح فاء - ف ، به فتح

خاء خ- فَخَ ، به فتح لام - لَ ، فَخَلَ ، به
فتح قاف - قَ ، فَخَلَقَ

..... مَعَ

..... كَتَبَ

..... سَأَلَ

۳- کلمه فَعَدَلَکَ را در مدت ۱۰ ثانیه

هجّی نماید.

کسره

کسره به معنای شکستن و پائین آمدن است. به هنگام ادای حروف با حرکت کسره دهان میل به پایین پیدا می‌کند. حرکت کسره زیر حرف قرار می‌گیرد (—) و در فارسی به آن زیر هم گفته می‌شود .

حرف کسره دارای یک بخش است و نباید آن را به صورت کشیده تلفظ کرد.

توجه: صدای کسره عربی با صدای اِ فارسی کمی تفاوت دارد. صدای کسره در

عربی شبیه صدای (ای) امّا با کشش کمتر
 است مانند تلفظ کسره در خیابان، نیاز،
 زیان.

بخش ۱	ل	ل
بخش ۲	ه ی	هی
بخش ۲	ک	کی
بخش ۳	ل ب ا	ابل
بخش ۳	ظ ح ط	حفظ
بخش ۴	ک د ی	بیدک
بخش ۴	ق ع ص	قصیق
بخش ۵	ب س ح	افحسب ا

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با تلفظ صحیح

حرکت کسره در عربی و به صورت حفظ

نزد معلم خود اداء کنید.

۲- کلمه‌های زیر را به صورت عربی آن

تلفظ کنید:

اِبِل - شَهْد - نَسِي - رَدِف -

فَرِح - بِيَدِك - تَبِعَكَ - فَلَبِثَ

۳- کلمات زیر را همانند مثال هجّی کرده

و آن را بنویسید. مثال :

بِیَدِکَ: به کسر باءِ بِ، به فتح یاءِ ی -
بِیَ، به کسر دالِ دِ - بِیَدِ، به فتح کاف
کَ، بِیَدِکَ

..... اِبِلِ

..... حَفِظَ

..... فَصَعِقَ

..... اَفْحَسِبَ

۴- کلمه فَصَعِقَ را در مدت زمان ۱۰ ثانیه
هجّی کنید.

ضمه

به این علامت (ء) در فارسی
«پیش» و در عربی «ضمه» گفته می‌شود.
در هنگام تلفظ حروفی که دارای این
حرکت هستند لبها به هم پیوسته و غنچه
می‌شود. حرکت ضمه جزء صداهاى کوتاه
است و نباید آن را به صورت کشیده تلفظ

کرد، همچنین هر حرف ضمه‌دار یک بخش
است .

لازم به یادآوری است که صدای
ضمه عربی با صدای (اُ) فارسی کمی
متفاوت است. در عربی صدای ضمه شبیه
صدای (اُو) اما با کشش کمتر است که در
زبان فارسی چنین صدایی در بعضی از
کلمات آن وجود دارد مانند بُلوک - هُلو -
خُروس

هُوَ	هَ وَ	۲ بخش
يَكُ	يَ كُ	۲ بخش
نَذَرُ	نَ ذُ رُ	۳ بخش
ثَلُثُ	ثَ لُ ثُ	۳ بخش
صَحَفِ	صَ حَ فِ	۳ بخش
سَبَلَ	سَ بَ لَ	۳ بخش
أَعْطَى	أَ عَ طَى كَ	۴ بخش
فَطَبَعَ	فَ طَ بَعَ عَ	۴ بخش

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با تلفظ صحیح

حرکت ضمه در عربی و به صورت حفظ

نزد معلم خود تلفظ کنید.

۲- کلمات اَعْظُکَ - صُحُفٍ - نُفِخَ را

مانند نمونه زیر هجی کرده و آن را بنویسید.

مثال: قَطِيعٌ: به فتح قاء- قَ، به ضم طاء- طَ، قَطَعَ، به کسر ياء- يَ، قَطِيعٌ

به فتح عين- عَ، قَطِيعٌ

اَعْظُکَ :

صُحُفٍ :

نُفِخَ :

۳- کلمه سَنَسِمُ را در مدت زمان ۱۰

ثانیه هجّی کنید.

۴- کلمات زیر را به صورت تلفظ عربی آن
ادا کنید:

جُعِلَ - خُلِقَ - نُفِخَ - تَزِرُ -
عُنُقِي - لَنْبِذَ - سَتَجِدُ - سُبُلِ

حرکات کشیده - الف مدّی

هر گاه حرفی که دارای حرکت

فتحه می باشد بعد آن حرف الف بیاید (اِ)

(به آن الف مدّی گویند که این الف باعث

دو برابر شدن کشش صدای فتحه و به

صورت اشباعی می شود. در بعضی از

قرآن‌ها الف مدّی را به صورت (ا')
می‌نویسند و به آن فتح اشباعی هم گفته
می‌شود.

در عربی تلفظ الف مدّی بعد از
هشت حرف (خ - ص - ض - ط - ظ - غ -
ق - ر) به صورت درشت و شبیه تلفظ (آ
) در فارسی می‌باشد مانند يُضَاعَفُ -
بِعَصَاكَ - قَادِر - رَازِق و ... اما در بقیه
حروف به صورت نازک و رقیق تلفظ
می‌شود ، مانند: إِذَا - أَحَاطَ - تَبَارَكَ -
تَالِيَات و ...

كَأَ

ضَا

دَا

ءَا

لَا

طَا

ذَا

بَا

عَا

ظَا

رَا

تَا

نَا

عَا

زَا

ثَا

وَا

غَا

سَا

جَا

هَا

فَا

شَا

حَا

يَا

قَا

صَا

خَا

كَانَ	كَانَ
قَالَ	قَالَ
مَالَ	مَا
جَاهِدَ	جَاهِدَ
قَاتَلَ	قَاتَلَ
أَتَاكَ	أَتَاكَ
أَفَاقَ	أَفَاقَ
غَافِرَ	غَافِرَ

تَا لَ يَا تِ	تَالِيَاتِ
زَا جِ رَا تِ	زَاجِرَاتِ
سَ مَا وَا تِ	سَمَآوَاتِ
أَ مَا نَا تِ	أَمَانَاتِ
يُ ضَا عَ فُ	يُضَاعَفُ
صَا لَ حَا تِ	صَالِحَاتِ
يُ شَا قِ قِ	يُشَاقِقِ
قَا نِ تَا تِ	قَانِتَاتِ

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با صدای الفی و به صورت تلفظ صحیح عربی آن نزد معلم خود به صورت حفظ تلفظ کنید.

۲- سوره شمس را به صورت روان بخوانید و در تلفظ الف مدّی دقت کنید تا مواردی که باید نازک و کم حجم خوانده شود با مواردی که باید درشت و پر حجم خوانده شود اشتباه نگردد.

۳- کلمات صَالِحَاتِ ، نَمَارِقُ، أَمَانَاتِ را مانند مثال زیر هجّی کرده و آن را

بنویسید.

مثال: شَهَادَاتِ: به فتح شین - شَ، به صدای الفی هاء - هَا، شَهَاءَ، به فتح اشباعی

دال - دَا، شَهَادَا، به کسر تاء - تَ، شَهَادَاتِ

صَالِحَاتِ:.....

نَمَارِقُ:.....

أَمَانَاتِ:.....

۴- کلمه زَا جِرَاتِ را در مدت زمان ۱۰ ثانیه
هجّی کنید.

اشکال مختلف الف مدی

اَ اِ اِ ی ی و و

اَ	جَاهِدَ	قَاتَلَ	ضَلَّاهُ	يُضَاعَفُ
اِ	ءَايَتُكَ	صَالِحَاتٍ	تَبَارَكَ	ظَالِمٌ
اِ	ذَلِكَ	عَكِفُ	هَذَا	رَحْمَنٍ
يَ	ضُحِيهَا	بَنِيهَا	دَحِيهَا	نَرِيكَ
يِ	مُوسَى	طَغَى	عَسَى	تَتَمَارِي
وُ	صَلُوهُ	زَكُوهُ	نَجُوهُ	حَيُوهُ

پایه های الف مدی دائماً ناخوانا هستند.

يَ	ضَ حِ هَا	ضُحِيهَا
يِ	تَ تَ مَا رِ	تَتَمَارِي
وُ	صَ لُو هَ	صَلُوهُ

حرکات کشیده - یاء مدّی

هر گاه بعد از حرف کسره دار، حرف یاء
بیاید (یِ) این یاء باعث دو برابر شدن
کشش صدای کسره و به صورت اشباعی
می شود که به آن یاء مدّی گویند. در بعضی
از قرآن ها یاء مدّی را به صورت (ی)
می نویسند و به آن کسر اشباعی نیز
می گویند .

صدای یاء مدّی در عربی همانند صدای
(ای) در فارسی می باشد.

حی

ضی

دی

ای

لی

طی

فی

بی

می

ظی

ری

تی

نی

عی

زی

تی

وی

غی

سی

هی

هی

فی

شی

هی

تی

قی

صی

فی

عَالَمِينَ	عَا لَ مِ نَ	فِي	فِي
صَادِقِينَ	صَا دِ قِ نَ	أَبِي	أَبِي
مُغِيرَاتِ	مُ غِ رَا تِ	أَخِي	أَخِي
سَفِيهًا	سَ فِ هُ نَا	عَمَلِي	عَ مَ لِي
خَاسِبِينَ	خَا سِ بِي نَ	رُسُلِي	رُ سُلِي
وَارَثِينَ	وَ اِ رِ ثِي نَ	كَلَامِي	كَ لَا مِي
جَائِمِينَ	جَا ثِ مِي نَ	سِينِينَ	سِي نِي نَ
مَسَاكِينَ	مَ سَا كِي نَ	قَمِيصِي	قَ مِي صِي

نمونه رسم الخط فارسی:

(ی) مِيعَادَ عَذَابِي سَمِعُ شَاهِدِينَ

تمرین:

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با صدای یائی

به صورت حفظ نزد معلم خود تلفظ کنید .

۲- کلمات زیر را به صورت عربی صحیح

تلفظ نمایید.

عِبَادِي - اِيْمَانُهَا - سَفِيْهُنَا - اَرَادَنِي - صَالِحِيْنَ

۳- کلمات تمرین شماره ۲ را همانند مثال

زیر هجّی نموده و آن را بنویسید.

حَافِظِينَ: به فتح اشباعی حاء- حاء، به کسر فاء- ف، حَافٍ، به صدای یایی ظاء

(یا به کسر اشباعی ظاء)- ظی، حَافِظِی، به فتح نون- ن، حَافِظِینَ

عِبَادِی:

إِیمَانُهُنَّ:

سَفِیهَنَّا:

أَرَادَنِي:

صَالِحِينَ:

۴- کلمه إِیمَانُهَا را در ۱۰ ثانیه هجّی

نمایید.

حرکات کشیده - واو مدی

هرگاه بعد از حرف مضموم، حرف واو قرار گیرد (ء و) این واو باعث دو برابر شدن کشش صدای ضمه به صورت اشباعی می شود لذا به آن واو مدّی می گویند.

شکل واو مدّی (— ء و) در همه قرآن ها یکسان است و به آن ضمّ اشباعی هم گفته می شود و صدای آن همانند صدای (اُ و) در فارسی می باشد.

كُوْ

لُوْ

مُوْ

نُوْ

وُوْ

هُوْ

يُوْ

ضُوْ

طُوْ

ظُوْ

عُوْ

غُوْ

فُوْ

قُوْ

دُوْ

ذُوْ

رُوْ

زُوْ

سُوْ

شُوْ

صُوْ

اُوْ

بُوْ

تُوْ

ثُوْ

جُوْ

حُوْ

خُوْ

أَوْتِىَ	أُو تِ يَ
يَكُونُ	يَ كُو نَ
بُطُونِ	بُ طُو نِ
يُوفُونَ	يُو فُو نَ
نُوحِيهَا	نُو حِ يَ هَا
أَتُونِيْ	أَ تُو نِىْ
يُوقِنُونَ	يُو قِ نُو نَ
يُوعِدُونَ	يُو عِ دُو نَ

تُوقِدُونَ	تُوقِدُونَ
فَذَبْحُوهَا	فَذَبْحُوهَا
فَعَقَرُوهَا	فَعَقَرُوهَا
يُقَاتِلُونَ	يُقَاتِلُونَ
يَتَخَافَتُونَ	يَتَخَافَتُونَ
يُظَاهِرُونَ	يُظَاهِرُونَ
يَتَسَاءَلُونَ	يَتَسَاءَلُونَ
يُجَاهِدُونَ	يُجَاهِدُونَ

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با صدای واوی به صورت حفظ نزد معلمان تلفظ کنید.

۲- کلمات نُوحِيهَا - يُقِيمُونَ - يُوفُونَ - يُجَاهِدُونَ را مانند نمونه زیر هجی کرده و بنویسید.

مثال: يُظَاهِرُونَ، به ضم یاء- یُ، به صدای

الفی ظاء- ظا، يُظا، به کسر هاء- هِ،

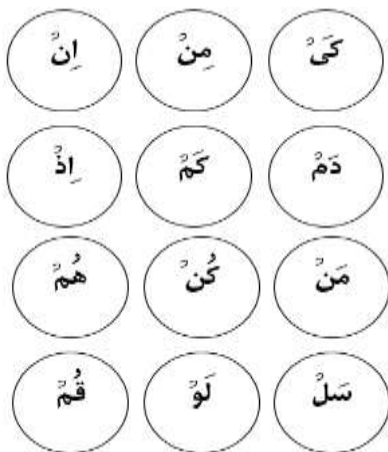
يُظَاهِ، به ضم اشباعی (یا به صدای واوی) راء

- رُو، يُظَاهِرُو - به فتح نون نَ، يُظَاهِرُونَ.

۳- کلمه تُوقِدُونَ را در ۱۰ ثانیه هجی نمایید.

سکون

حرف فاقد حرکت را ساکن نامیم. هر گاه حرفی با علامت سکون () همراه شود به آن مجزوم گفته و آن را با کمک حرف متحرک ما قبل خود و بدون حرکت می خوانیم.

فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ

فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
فَقِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ
تَرِيكَ	اَلْهٰؤُلَاءِ

تمرین

۱- کلمه‌های زیر را همانند مثال ابتدا به صورت تفکیک و سپس به صورت ترکیب نوشته و بخوانید.

أَعْيَدَ - أَبْصَرَ - انْفَقَتُمْ - صَدَدْتُكُمْ
وَلَنَحْمِلَ - قَوْلِكَ - أُحْضِرَتْ

ترکیب	تفکیک
مِنْهُمْ	مِنْ هُمْ
أُحْضِرَتْ	أُحْ ضِر رَتْ

۲- کلمه‌های زیر را مانند مثال هجی کنید.

مثال: اَمَنْتُمْ، به فتح همزه- ا، به کسر میم-

م، ام، به سکون (یا جزم) نون- من،

امن، به ضم تاء- ت، امنت:

به سکون میم- تم، امنتُم

انفقتُم:

لنفتنهم:

يلتقطه:

۳- کلمه مثلهم را در ۱۰ ثانیه هجی

نمایید.

تشدید

هر گاه در کلمه‌ای دو حرف یکسان و مثل هم، کنار هم قرار گیرند که اولی ساکن و دومی متحرک باشد در این صورت در نوشتن آن کلمه حرف اول را حذف و به جای آن علامت تشدید (ّ) بر روی حرف دوم قرار می‌دهند. در این حال اگر بخواهیم حرفی که علامت تشدید دارد را بخوانیم باید بدون وقف در کلام، یکبار آن حرف را به صورت ساکن و بار دیگر با حرکت خودش تلفظ نماییم. مانند کلمه

حَقَّ که حَقَقَ تلفظ می کنیم.

به حرفی که تشدید گرفته است مشدد گفته می شود.

می نویسیم	می خوانیم
يَبْشُرُكَ	يُ بَشِّرُ كُ
فَقَضَّاهُمْ	قَضَّ ضَلَّ نَا هُمْ
يَتَكَلَّمُونَ	يَ تَ كَلَّمَ لَ مَوْ نَ
اتَّخَذْنَا	آ تَتَّ تَ خَ ذُ نَا
يَشْقُقُ	يَشَّ شَقَّ قَ قُ

می خوانیم	می نویسیم
دَ دَ دَ	مَدَّ
هَ هَ هَ	حَمَّ
دَ دَ دَ	صَدَّ
لَ لَ لَ	كَلَّ
نَ نَ نَ	كُنَّ

می نویسیم	می خوانیم
يَذْكُرُونَ	يَذْكُرُونَ
لَيَمْكُنَنَّ	لَا يُمَكِّنَنَّ
الْمُدَبِّرَاتِ	الْمُدَبِّرَاتِ
فَلْيَغْيِرَنَّ	فَلْيَغْيِرَنَّ
طَلَقْتُمُوهُنَّ	طَلَقْتُمُوهُنَّ

می نویسیم	می خوانیم
ظَنَ	ظَنَ نَ
ضَرَ	ضَرَ رَ
حَتَّى	حَتَّى تَى
الْمَسْخَرِ	الْمَسْخَرِ خَ رَ
تَجَاَّ	تَجَاَّ جَا جَا

تمرین

۱- ده کلمه از قرآن کریم بنویسید که در آنها علامت تشدید به کار رفته باشد .

۲- نحوه قرائت کلمات زیر را مانند مثال در جدول بنویسید .

می نویسیم	می خوانیم
رَبِّكَ	رَبِّ بِ كَ
أُمَّةٌ	
أَوَّلُ	
لَعَلَّهُمْ	
وَلْيَذَكَّرِ	

۳- کلمات زیر را مانند مثال هجی کنید.

مثال: يُبَسِّرُ، به ضم یاء- یُ، به فتح باء- بَ،

یُ، به کسر شین مشدد- شَ،

یُبَشِّرُ، به فتح راء- رَ، یُبَشِّرُ

رَبَّنَا

نَجِّنِ

قُوَّةً

۳- کلمه یَصَدَّعُونَ را در ۱۰ ثانیه هجی

نمایید.

مَدّ

گاهی بر روی حرکات کشیده الفی، یایی،
واوی (اَ، اِ، اُ، یِ، وِ، وُ) که به آنها حروف
مَدّ نیز گفته می‌شود علامت مَدّ (~) را
مشاهده می‌کنید، در این صورت آنها را از
حدّ معمول خود کشیده‌تر می‌خوانیم، در
صورتی که علامت مَدّ بزرگتر و کشیده‌تر
باشد کشش حروف مَدّ نیز بیشتر خواهد
بود.

لَا أَعْبُدُ	لَا أَعْبُدُ دُ
سُوَّءَ	سُوَّءَ ءَ
تَفِيَّءَ	تَ فِى ءَ
أَنْبَاءُ	أَنْ بَا ءُ
تَبُوَّءَ	تَ بُوَّ ءَ
أَرْجَائِهَا	أَرْ جَا ءِ هَا
أَوَّلِيَاءَ	أَوْ لِيَا ءَ
مُدَّهَامَتَانِ	مُدَّ هَامَ هَ تَانِ

تمرین

۱- کلمه‌ها و عبارت‌های زیر را با دقت

بخوانید:

شَاءَ - حُنَفَاءَ - لَرَادُّكَ - لِيُحَاجُّوكُمْ

- مَا أَغْنَىٰ - لَأُحِبُّ - نَزَّلْنَا

إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ - وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ

مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ وَعَاهِدْنَا إِلَىٰ

إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا

بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ

تتون مفتوحه (نصب)

تتوین عبارت است از نون ساکنی که نوشته نشده اما خوانده می‌شود.

تتوین مفتوحه که به آن نصب هم گفته می‌شود دارای علامت ِ می‌باشد که غالباً همراه با الف زائده (اَ) می‌آید. هرگاه حرفی همراه این حرکت (اَ) بیاید آن را با صدای آن تلفظ می‌کنیم.

كا

خا

دا

ا

لا

طا

ذا

با

ما

ظا

را

تا

نا

عا

زا

ثا

وا

غا

سا

جا

ها

فا

شا

ح

يا

قا

صا

ف

می نویسیم	می خوانیم
جَمَعًا	جَمَعٌ عَنْ
صُبْحًا	صُبٌّ حَنْ
عَلِيمًا	ءَ لى مَنْ
أَمْوَالًا	أَمْ وَ لَنْ
شَكُورًا	شَهْ كُو رَنْ
مُرْتَفَقًا	مُرُ تَ فَ قَنْ
غَفَّارًا	غَفَّ فَ رَنْ
كُبَّارًا	كُبَّ بَا رَنْ
مُقْتَدِرًا	مُقْتَدِرٌ دِرَنْ

می نویسیم	می خوانیم
حَیَوَةٌ	حَ یُو تَن
مَائِدَةٌ	مَ اِ د تَن
رَاضِيَةٌ	رَ اِ ضِ یَ تَن
بَیِّنَةٌ	بَ یِّ یِ نَ تَن
أَحْيَاءُ	أَ حَ یَّ اَ عَن
عِشَاءُ	عِ شَ اَ عَن
هُدًى	هُ دَن
مُصَلَّى	هُ صَ لَن
مُسَمًّى	هُ سَ مَن

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با حرکت
تتوین مفتوحه (نصب) به صورت حفظ و
در مدت زمان ۱۵ ثانیه نزد معلم خود تلفظ
کنید.

۲- کلمات داده شده را مانند مثال زیر
هجی کرده و آن را بنویسید.

مثال: بَیِّنَةٌ: به فتح باء- بَ،

به کسر یاء مشدد - بَیِّ، به فتح نون - نَ، بَیِّنَ،

به نصب (تتوین مفتوحه) تاء- تَن، بَیِّنَةٌ

..... جَمْعًا:

..... مُقْتَدِرًا:

..... شَكُورًا:

۳- کلمه مائِدَةً را در مدت ۱۰ ثانیه هجی کنید.

تتوین مکسوره (جرّ)

تتوین مکسوره که به آن جرّ هم گفته می‌شود دارای علامت (ـِ) می‌باشد که در آخر کلمه و زیر حرف قرار می‌گیرد. این حرکت دارای صدای (اِن) می‌باشد.

می نویسیم	می خوانیم
سَائِحَاتٌ	سَا َ رَ حَا َ تِنِ
بَنَمِيمٍ	بَ َ مِ َ مِ َ مِ َ نِ
مُبَيِّنَاتٍ	مُ َ بَ َ يَ َ نِ َ تِنِ
شَامِخَاتٌ	شَا َ مِ َ خَا َ تِنِ

می نویسیم	می خوانیم
خَوَافٌ	خَوَ َ فِ َ نِ
فَضْلٌ	فَضَ َ لِنِ
ذِكْرٌ	ذِكَا َ رِنِ
سُرُودٌ	سُ َ رُ َ دِنِ

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با حرکت
تتوین مکسوره (جر) به صورت حفظ و در
مدت زمان ۱۵ ثانیه نزد معلم خود تلفظ
کنید.

۲- کلمات داده شده را مانند مثال زیر
هجی کرده و آن را بنویسید.

مُبَيِّنَةٌ: به ضم میم - مٌ، به فتح باء - بَ،

مُبَّ، به کسریاء مشدد - يِّ، مُبَيِّ، به

فتح نون - نَ، مُبَيِّنَ، به جرّ (تتوین

مکسوره) تاء - تِن، مُبَيِّنَةٌ

خَوْفٍ بَنَمِيمٍ

ذِكْرٍ

۳- کلمه مُقْتَدِر را در مدت ۱۰ ثانیه هجی

کنید.

تتوین مضمومه (رفع)

تتوین مضمومه که به آن رفع هم گفته می‌شود دارای علامت (ۛ) می‌باشد که در آخر کلمه و بالای حرف قرار می‌گیرد. این حرکت دارای صدای (اُن) می‌باشد.

اَ

اِ

اُ

اَ

بَ

بِ

بُ

بَ

تَ

تِ

تُ

تَ

ثَ

ثِ

ثُ

ثَ

جَ

جِ

جُ

جَ

حَ

حِ

حُ

حَ

خَ

خِ

خُ

خَ

می خوانیم	می نویسیم
تُنْ تَنْ	سَيَّارَةٌ
مَنْ مَنْ	فَعِلِمٌ
تُنْ تَنْ	مُوصَدَّةٌ
تُنْ تَنْ	مَوْضُوعَةٌ

می خوانیم	می نویسیم
نُنْ نَنْ	عَيْنٌ
رُنْ رَنْ	صِرٌّ
لُنْ لَنْ	كُلٌّ
رُنْ رَنْ	سُرٌّ

تمرین

۱- حروف ۲۸ گانه عربی را با حرکت
تتوین مضمومه (رفع) به صورت حفظ و در
مدت زمان ۱۵ ثانیه نزد معلم خود تلفظ
کنید.

۲- کلمات داده شده را مانند مثال زیر
هجی کرده و آن را بنویسید.

مُعَلِّمٌ: به ضم میم - مٌ، به فتح عین - عَ،
مُعَ به کسر لام مشدّد - عَلٍ، مُعَلِّ، به
رفع میم - مٌ، مُعَلِّمٌ

عَيْنٌ

سُرْرٌ

مَوْضِعَةٌ

۳- کلمه مُؤَصَّدَةٌ را در ۱۲ ثانیه هجی کنید.

نحوه وقف بر روی کلمات

قطع صوت برای تازه کردن نفس را وقف گویند.

وقف بر روی کلمات به یکی از روش‌های زیر انجام می‌شود:

۱- اگر کلمه‌ای به سکون و یا صدای

کشیده ختم شود در هنگام وقف هیچ

تغییری در تلفظ آن داده نمی‌شود و به همان

صورت خوانده می‌شوند مانند وقف در

کلمات

فَانْذِرْ، فَاَنْطَلَقَا، جَنَّتِي، لَا تُسْرِفُوا

۲- هر گاه کلمه‌ای به تتوین مفتوحه ختم

شود در هنگام وقف حرکت تتوین آن به

صدای کشیده الفی تبدیل می‌شود مانند

أَعْنَابًا، هُدًى که هنگام وقف به ترتیب

أَعْنَابَا و هُدًى تلفظ می‌شوند.

۳- در صورتی که کلمه‌ای به تاء گرد (ة

، ة) ختم شود در هنگام وقف آن را به هاء

ساکن (ه - ه) تبدیل می‌نماییم حتی اگر

دارای تتوین مفتوحه باشد. مانند وقف بر

كَلِمَاتِ الصَّلَاةِ وَ حَسَنَةً که در هنگام وقف

الصَّلَوه و حَسَنَه تلفظ می شوند.

۴- به جزء موارد گفته شده بقیه کلمات در

هنگام وقف، حرکت آخرشان به ساکن

تبدیل می شود مانند الْأُمُورُ وَ نَسْتَعِينُ

که در هنگام وقف الْأُمُور وَ نَسْتَعِينُ

خوانده می شوند.

توجه: در هنگام وقف بر روی کلماتی که به

تشدید ختم می شوند باید توجه داشت که

هنگام ساکن نمودن حرف مشدد میزان

مکث در آن بیشتر از حد معمول می باشد.

مانند وقف بر کلمات أَنْفُسِهِنَّ وَ يَدَيَّ

بدون وقف	هنگام وقف
رَبِّ الْعَالَمِينَ	رَبِّ الْعَالَمِينَ
إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ	إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
وَلَيَالٍ عَشْرٍ	وَلَيَالٍ عَشْرٍ
نَذِيرٌ مُبِينٌ	نَذِيرٌ مُبِينٌ
رَحْمَةً	رَحْمَةً
مَوَازِينُهُ	مَوَازِينُهُ
عِبَادِي	عِبَادِي
إِبَائِهِنَّ	إِبَائِهِنَّ
مُنْتَصِرًا	مُنْتَصِرًا
لَا يَرْبُوهَا	لَا يَرْبُوهَا

تمرین

۱- عبارت‌های قرآنی زیر را بخوانید و بر آخر آنها وقف کنید:

رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ -
وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ - ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ
يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ -
سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى
إِنَّكَ بِالْأَوَادِ الْمُقَدَّسِ
طُورِ - أَمِ السَّمَاءِ بَنَاهَا -
فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ -
وَزَارِبِيْ مَبْثُوثَةٍ - أَعَدَّ اللَّهُ
لَهُمْ مَغْفِرَةً - يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا

۲- عبارت قرآنی زیر را به تفکیک هجّی

نماید:

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ

وَالَّذِينَ :

فِي :

أَمْوَالِهِمْ :

حَقٌّ :

مَّعْلُومٌ :